

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет економічний

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облік у ПТБД

Освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Спеціальність 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

Галузь 07 "Управління та адміністрування"

Затверджено на засіданні кафедри
теоретичної і прикладної економіки
Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Облік у ПТБД
Викладач (-і)	Пилипів Надія Іванівна, професор, доктор економічних наук, завідувач кафедри теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380673444155
Е-mail викладача	nadiya.pylypiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до курсу	
<p>Облік у ПТБД — це система збору та узагальнення облікової інформації, яка забезпечує бухгалтерське оформлення і реєстрацію господарських операцій, а також складання бухгалтерської (фінансової) звітності щодо діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур .</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Облік у ПТБД» є методичні та організаційні засади обліку майна, зобов'язань, капіталу підприємства і змін, які відбуваються в діяльності підприємницьких, товарних і біржових структур в них в результаті здійснення господарських операцій.</p> <p>Об'єктом обліку у ПТБД є об'єкти майна, зобов'язань, капіталу.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Організація і ведення обліку майна, капіталу та зобов'язань на підприємницьких структурах. Змістовий модуль 2. Організація і ведення обліку витрат доходів і фінансового результату на підприємницьких структурах. Особливості організації і ведення обліку на торгових і біржових структурах.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни «Облік у ПТБД» є формування у студентів системи знань, практичних навичок з методики обліку майна, зобов'язань, капіталу підприємства; підготовки та надання фінансової інформації різним користувачам для розробки, обґрунтування й прийняття рішень щодо ефективності діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур Основними завданнями вивчення дисципліни «Облік у ПТБД» є :</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення принципів обліку у ПТБД, - організацію і ведення обліку в діяльності підприємницьких, товарних і біржових структур; - набуття вмінь застосувати відповідні застосовувати прийоми фінансового обліку з метою забезпечення якісних характеристик фінансової звітності у ПТБД <p>Цілі навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньої програми: Студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – теоретичні основи організації і ведення обліку нематеріальних активів у 	

ПТБД, особливості їх обліку та методи нарахування амортизації;

- особливості обліку готівкових грошових та безготівкових грошових коштів на рахунках в банку;
- визнання в обліку дебіторської заборгованості за товари (послуги);
- особливості обліку операцій з запасами;
- особливості формування структури власного капіталу;
- класифікацію і оцінку зобов'язань;
- класифікацію та облік витрат, доходів та фінансового результату від різних видів діяльності;
- склад фінансової звітності у ПТБД;
- особливості організації та ведення обліку у торгових підприємствах;
- особливості організації та ведення обліку у біржових структурах.

Студент повинен уміти:

- відображати в обліку всі господарські операції, пов'язані з основними засобами, іншими необоротними активами, нематеріальними активами, інвестиційною нерухомістю та фінансовими інвестиціями;
- відображати різні господарські операції з грошовими коштами в обліку;
- відображати в обліку виникнення дебіторської заборгованості у діяльності підприємницьких, товарних і біржових структур;
- відображати в обліку господарські операції різними видами запасів;
- відображати в обліку операції з власним капіталом;
- відображати в обліку всі операції, пов'язані з зобов'язаннями у діяльності підприємницьких, товарних і біржових структур; відображати в обліку різні види витрат, доходів та фінансових результатів;
- "читати" кожен форму фінансової звітності, робити експрес-аналіз і висновки по кожній формі фінансової звітності ;
- відображати в бухгалтерському обліку типові товарні операції;
- відображати в бухгалтерському обліку типові операції у діяльності біржових структур.

Студент повинен мати навички:

- використовувати базові знання й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій.
- проявляти ініціативу і підприємливість в різних напрямках професійної діяльності, брати відповідальність за результати.
- використовувати на практиці теоретичні положення з методики обліку майна, зобов'язань, капіталу підприємства; підготовки та надання фінансової інформації різним користувачам Уміння спілкуватись з використанням професійної термінології, включаючи усну та письмову комунікацію українською мовою.

4. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і

біржовій діяльності
Компетентності
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.
СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
5	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	3	2.Цикл професійної підготовки 2.2.Вибіркові дисципліни 2.1.1.Дисципліни вільного вибору студента

Тематика курсу

Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	семінари	сам. роб.	лекції	семінари	сам. роб.

Модуль № 1 «Організація і ведення обліку майна, капіталу та зобов'язань на підприємницьких структурах»

Тема 1. Облік необоротних активів	2	2	6		1	8
Тема 2. Облік запасів	1	1	6	1		6
Тема 3. Облік грошових коштів	2	1	6	1		8
Тема 4. Облік власного капіталу	1	1	6		1	9
Тема 5. Облік зобов'язань	2	2	6	1	1	9

Модуль № 2 «Організація і ведення обліку витрат доходів і фінансового результату на підприємницьких структурах. Особливості організації і ведення обліку на торгових і біржових структурах»

Тема 6. Облік витрат ,доходів і фінансового результату	2	3	8	2		8
Тема 7. Складання	2	2	4		1	8

фінансової звітності						
Тема 8. Особливості організації та ведення обліку у торгових підприємствах структурах.	2	2	10	1	1	12
Тема 9. Особливості організації та ведення обліку у біржових структурах	2	2	8		1	10
Усього годин	16	14	60	6	6	78

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна– 50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	<p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p>
Самостійна робота	<p>Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за два змістові модулі:</p> <p>ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів).</p> <p>ЗМ 2. Терміни, Індивідуальне (розрахункове) завдання (1-20 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>

7. Політика курсу

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі.

Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає не менше 4 завдань. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів.

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

8. Рекомендована література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Фінансовий облік [Текст] : навч. посіб. / В. К. Орлова, М. С. Орлів, С.В.Хоми. та ін. 2-ге вид., доп. і перероб.– К. : Центр учбової літератури, 2010. – 510 с.
3. Фінансовий облік. [Текст] : Підручник. / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко, І. Ю. Кравченко, Г. А. Ямборко. – К. : Лібра, 2005. – 976 с.
4. Бабіч, В. В. Фінансовий облік (облік активів) [Текст] : навч. посіб. В. В. Бабіч, С. В. Сагова. – 2-ге вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2007. – 288 с.
5. Чебанова, Н. В. Фінансовий облік [Текст] : підручник / Н. В. Чебанова, Т. І. Єфіменко. – К. : Академія, 2007. – 704 с. – (Альма-матер).
6. Гарасим, П. М. Курс фінансового обліку [Текст] : навч. посібник. / П. М. Гарасим, Г. П. Журавель, П. Я. Хомин. – К. : Знання, 2007. – 566 с.
7. Нашкерська, Г. В. Фінансовий облік. [Текст] : Навч. посібник. / Г. В. Нашкерська. – К. : Кондор, 2005. – 503 с.
8. Загородній, А. Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики [Текст] : підручник / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, Л. М. Пилипенко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2009. – 422 с.
9. Даньків, Й. Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки [Текст] : навч. посібник / Й. Я. Даньків, М. Р. Лучко, М. Я. Остап'юк. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 243 с.
10. Первинний та аналітичний облік на підприємстві [Текст] : Навч. посібник. / П. М. Гарасим, Г. П. Журавель, Р. Ф. Бруханський, П. Я. Хомин. – Тернопіль : "Астон", 2005. – 464 с.
11. Бухгалтерський облік [Текст] : Навч. посібник. / В. Сопко, З. Гуцайлюк, М. Щирба, М. Бенько. – Тернопіль : "Астон", 2005. – 496 с.
12. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посібник / П. Й. Атамас. – 2-ге вид. доповн. і переробл. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
13. Бухгалтерський облік в торгівлі : Підручник / За ред. Бутинця Ф.Ф. та Малюги Н.М. – 2-е вид., перероб. і доп. – Житомир : РУТА, 2007. – 576с.
14. Бухгалтерський облік в торгівлі та ресторанному господарстві : навч. посіб. / Г.В. Блакита, І.О. Гладій, О.М. Дзюба, О.Т. Бровко – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 288с.
15. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві : навч. посібник / Л. В. Нападовська, А. В. Алексєєва, О. А. Бакурова та ін. ; за заг. ред. Л. В. Нападовської. – К. : КНТЕУ, 2012. – 395 с.
16. Бухгалтерський облік у галузях економіки : Підручник / В. Б. Захожай, М. Ф. Базась, М. М. Матюха, В. М. Базась ; За ред. В.Б. Захожая і М.Ф. Базася. – К : МАУП, 2005. – 968с. – с.639-644.
17. Бухгалтерський облік у торгівлі і ресторанному господарстві : опорний конспект лекцій / авт.: А. В. Алексєєва, А. П. Шаповалова, Н. І. Морозова, В. М. Горностаєва. – К. : Центр підготовки навчально-методичних видань КНТЕУ, 2015. – 92 с.
18. Грабова Н. М. Бухгалтерський облік у торгівлі : Навч. посібник Н. М. Грабова, В. М. Добровський ; За ред. Кужельного М.В. – К : А.С.К., 2004. – 800с. – (Економічна освіта).

19. Гура Н. О. Облік видів економічної діяльності : підручник Н. О. Гура. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 310с.
20. Даньків Й. Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки : Навч. посібник / Й. Я. Даньків, М. Р. Лучко, М. Я. Остап'юк. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К : Знання, 2007. – 243с.
21. Котенко Л. Н. Бухгалтерский учет в предприятиях торговли и питания : Учебн. пособие / Л. Н. Котенко, Н. В. Манжос. – Х : Студцентр, 2003. – 640с. : ил.
22. Закон України «Про товарну біржу» від 10. 12. 1991 р. № 1956- XII. Редакція станом на 06. 11. 2014. [Електронний ресурс].
23. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» від 05. 02. 2004 р. № 1455-IV. [Електронний ресурс].
24. Лень В. С. Бухгалтерський облік у галузях економіки : Навч. посібник В. С. Лень, В. В. Гливенко. – К : Знання-Прес, 2005. – 491с. – (Вища освіта ХХІ століття).
25. Облік витрат, доходів та фінансових результатів діяльності підприємств ресторанного господарства : навч. посібник / Н. В. Гордополова, Н. І. Копняк, С. В. Присяжнюк та ін. ; за ред. Н. В. Гордополової. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2007. – 232с.

Викладач

Пилипів Н.І.